بازدریافتی از معمـاری حیاط مرکزی ایران در محوریت سبز شهرسـازی و معماری[۱]

امیرحسین فرشچیان[۱]، علیرضا مسعود[۲]

۱- دانشجوی دکتری تخصص معماری اسلامی دانشکده هنر و معماری دانشگاه هنر اسلامی تبریز، ایران.

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی معماری دانشگاه ایرانمهر قروه، کردستان.

ar.masoud@irm.ac.ir

چکیده

موضوع این مقاله ؛ نگاه از دریچه ای خاص به یکی از اساسی ترین معضلات امروز اپارتمان نشینی ایران یعنی تفاوت خانه های شمالی جنوبی چه از نظر نور مناسب ؛ حیاط ؛ نورگیر ؛ خرید سبک زندگی تعامل و رفاه و اسایش دوری از سبک خشک و بی روح شهری و استفاده از نور مناسب و سبزینگی وحیاط هایی که تنها برای نورگیری از انها استفاده میشود . در این مقاله سعی بر ان شده با راه حل های مناسب و الگوی حیاط مرکزی و تغییر در روند شهرسازی و دید خریداران مسکن نسبت به خانه های شمالی و همچنین کاستن از ساخت و افزودن به فضای باز برای زندگی مطلوب تر و همچنین مضایای نور بر زندگی انسان و ایجاد محور های سبز شهری به جمع بندی معضلات وپیدا کردن راه حل برون رفت از این معضلات خانه ها بپردازیم. در این پژوهش از روش ترکیبی در نمونه موردی استفاده شده و روش‌های توصیفی، تحلیلی، و سرانجام استدلال و ارزیابی های منطقی مورد استفاده قرار گرفته اند. یافته های تحقیق ، تلفیق نتایج برگرفته از مطالعات اسنادی با نتایج مطالعات موردی و باتوجه به مدارک و اسناد طراحی و مطالعات کتابخانه ای صورت گرفته شده.

واژگان کلیدی: حیاط؛ معماری ایرانی؛ شهرسازی؛ معماری سبز.

۱- مقدمه

با افزایش جمعیت واهمیت زمین و اجتناب از ساخت و ساز افقی و از بین بردن زمین های کشاورزی و منابع خانه ها از افقی و سنتی به عمودی سازی تغییر کرد و تمام الگوهای زندگی و خانه های سنتی ایرانی ها جایشان را به الگوهایی که نه غربی کاملا و نه ایرانی و نه در جهت مثبت بلکه منفی دادند. از این رو در شهرسازی کنونی ما شاهد ساختمان هایی فاقد روح و تنها سرپناهی برای زندگی میباشیم. اصول شهرسازی ما از معماری اصیل فاصله گرفته و به تقسیم بندی ساختمان ها به شکل های شمالی(نورگیری بخشی از فضاها با نورگیر) و جنوبی (نورگیری بخشی از فضاها با حیاط پشتی است) تبدیل شده . این تقسیم بندی شهرسازی بین ساختمان ها باعث معضلات زیر شده است:

نورگیرهای ساختمان های شمالی بدون استفاده و کاربرد هستند در نتیجه پنجره هایی بدون نور مناسب و بدون منظره ای مناسب و خانه‌هایی فاقد روح پدید امده است.

۱- این مقاله مستخرج از روند پایان نامه علیرضا مسعود در دانشگاه ایرانمهر قروه، رشته معماری به استاد راهنمایی امیرحسین فرشچیان می‌باشد.